

## 45. Albrecht Altdorfer'in 'Die Alexanderschlacht' isimli eserinde doğu-batı imgesi

Gülru BAYRAKTAR<sup>1</sup>

**APA:** Bayraktar, G. (2021). Albrecht Altdorfer'in 'Die Alexanderschlacht' isimli eserinde doğu-batı imgesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 734-740. DOI: 10.29000/rumelide.897131.

### Öz

Almanya'nın Bavyera prensi IV. Wilhelm on altıncı yüzyılda, zamanın en usta sanatçılarından olan Albrecht Altdorfer'e kendisini ölümsüz kılacak bir eser sipariş eder. Verilen bu siparişe binaen Albrecht Altdorfer 1528-1529 yılları arasında 'Die Alexanderschlacht' (İskender'in muharebesi) isimli eserini tamamlar. Albrecht Altdorfer sipariş üzerine çalıştığı eserde Büyük İskender'in Pers İmparatoru Darius'a karşı gerçekleştirdiği meydan muharebesini resmetmiştir. Aslen Anadolu'nun Tarsus bölgesinde İÖ 333 yılında gerçekleşen ve sanatçının tablosuna konu olan bu meydan muharebesi Perslerle Yunanlılar arasında yaşanmıştır. Buna rağmen Altdorfer eserinde Persleri birer Osmanlı askeri gibi, İskender'in ordusunda yer alan askerlerini de Bavyera'nın renkleri olan mavi beyaz kıyafetler içinde göstermiştir. Eserde tarihte yer alan doğu ile batı arasındaki çatışma dönemin güncel olaylarına uyarlanmış ve IV. Wilhelm'in Osmanlıya galip geleceğinin propagandası yapılmıştır. Günümüzde varlığını hala sürdüren İslamofobik söylemlerin on altıncı yüzyıldaki önemli örneklerinden biridir. "Kötü, acımasız, barbar Türk" gibi batıda sıklıkla sergilenen önyargıları da içermektedir. Benzer önyargıları tetikleyen imgeler batının sahip olduğu doğu korkusuna örnek teşkil edebilecek niteliktedir. Bu çalışma Albrecht Altdorfer'in 'Die Alexanderschlacht' isimli eserinde on altıncı yüzyılın başlarında Avrupa'da var olan Türk korkusunu yayma amaçlı kullanılan imgeleri görünür kılmayı hedeflemiştir. Bunun ötesinde günümüzde Batının Türkiye ve Türkler hakkında sahip olduğu önyargıların kökeninde ne tür bir kaygının yatabileceğine ışık tutmak ve böylelikle kültürlerarası iletişime katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

**Anahtar kelimeler:** Albrecht Altdorfer, imge, stereotipi, İslamofobi

## East-West image in Albrecht Altdorfers "The Battle of Alexander at Issus"

### Abstract

During the sixteenth century the Bavarian prince of Germany Wilhelm IV ordered a painting by the most masterful artist of its time to make himself immortal. According to this order Albrecht Altdorfer completed an amazing work between 1528-1529 and named it 'Die Alexanderschlacht' (The Battle of Alexander at Issus). In this painting Altdorfer painted Alexander the Great's pitched battle against the Persian Emperor Darius. This battle, which originally took place in the Tarsus region of Anatolia in 333 BC took place between the Persians and the Greeks. However, Altdorfer showed the Persians as Ottoman soldiers, and his soldiers in the army of Alexander in blue and white clothes which were the colors of Bavaria. In his artwork the historic conflict between east and west was adapted to current events of that period and propaganda was made that Wilhem would prevail over the Ottomans. This work, which can be shown as an important example of

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Gör., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu (Antalya, Türkiye), dr.gulrub@icloud.com, ORCID ID: 0000-0003-1249-0513 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 15.11.2020-kabul tarihi: 20.03.2021; DOI: 10.29000/rumelide.897131]

Islamophobic discourses in the sixteenth century, which still exists today. It also includes prejudices exhibited in the west such as "bad, ruthless, barbarian Turk". Through the work of Albrecht Altdorfer's "Die Alexanderschlacht" this study aims to make visible the images used to spread the fear of Turks, which was common in Europe at the beginning of the sixteenth century. Beyond that it tries to shed light on the roots of what kind of anxiety lies under the prejudices of the west about Turkey and the Turks. Further it aims to make the intercultural communication much easier.

**Keywords:** Albrecht Altdorfer, image, stereotype, Islamophobia

## Giriş

*"Ein Barbar bin ich hier, weil ich von keinem verstanden werde."* Ovid  
*"Bir barbarım burada, çünkü kimse tarafından anlaşılmıyorum."* Ovidius

Karşımızdaki kişiyi ötekileştirmemizin aslında o kişiyi ne kadar anladığımız ile doğru orantılı olduğunu çok net bir biçimde ifade eden Romalı yazar Publius Ovidius Naso'nun bu özlü sözü, günümüzde hala geçerliliğini korumaktadır. Ötekileştirme kavramı edebiyat bilimi alanında henüz on dokuzuncu ve yirminci yüzyıllarda konu edilmeye başlandıysa da fenomenin kendisi insan tarihi, insan kültürü kadar eskidir. Ötekileştirme olgusu insanın kendini ait gördüğü değerler sistemine, tanıdığı bildiği kalıplara, alışmış olduklarına ters düşen, anlayamadığı veya anlamak istemediği her şeyi kapsamaktadır (Kienlin, 2015: 5). Doğu-Batı bağlamında ötekileştirme kavramı farklı bir boyut daha kazanmaktadır. Homojen bir biçimde paganlıktan Hristiyanlığa geçiş yapan Avrupa kıtası, henüz yeni edindiği dini hazmetmeye, sindirmeye ve korumaya çalışırken başka bir dinle karşı karşıya kalır. Bu nedenle İslam karşıtı dini tartışmalar bilhassa sekizinci ve dokuzuncu yüzyılda artış gösterir (Kar, 2017: 206). Genel olarak İslam'ın yeni bir vahiy olmadığı, daha ziyade Hristiyanlıktan türemiş, Deccal'in geleceğini haber eden sapkın bir mezhep olduğu algısı yaygındır. Batın'ın İslam'a ilişkin bu olumsuz tasavvuru, Ortaçağın tamamına sirayet eden bir bakış açısı olarak nesilden nesle aktarılmış ve böylece İslam'a ve Müslümanlara yönelik neredeyse ortak bir toplumsal kabul oluşturulmuştur (Kar, 2017: 207).

Yeni edindikleri din Avrupa Hristiyanlarına, seçilmiş bir dinin fertleri olduklarını öğretmiştir. Bu bağlamda, "kendini ontolojik manada evrenin merkezinde gören bir topluluk, herhalde başkalarını "barbar, parya" olarak görmekten çekinmeyecektir" (Kalm, 2019: 7).

Avrupa'nın merkezinde bulunan Almanya'da da durum böyledir. Almanlar İslamiyet'i sessiz sedasız yaklaşan şeytani bir olgu olarak kavramak ve topluma bu şekilde yansıtmaktadırlar (Gürsoy, 2018: 80-81).

Çalışmamızda Albrecht Altdorfer'in 'Die Alexanderschlacht' (İskender Muharebesi) isimli eserinde ötekileştirme kavramına uyan unsurlar araştırılmıştır. Bunun için öncelikle Albrecht Altdorfer'in hayatı, yaşadığı çağ ve sosyo-kültürel ortam ele alınmıştır. Akabinde araştırma konusu eser barındırdığı motif ve sembollere yönelik incelenmiştir. Ortaya çıkartılan ötekileştirici motif ve semboller genel tarihi ve kültürel çerçevede değerlendirilmiştir.

Albrecht Altdorfer'in bu eseri batının doğu ile olan ilişkisini resmettiğinden, tarihi ve sosyo-kültürel çerçeve sadece Altdorfer'in yaşadığı yer ve zamanla sınırlı olmayacak, doğudaki durumu da kapsayıcı nitelikte olacaktır.

## 1. Albrecht Altdorfer

### 1.1. Hayatı

Albrecht Altdorfer 1485-1538 yılları arasında yaşamıştır. Alman bir ressam, bakır oymacısı ve mimar olarak Almanya'nın en ünlü sanatçılarından. Gotik dönemden Rönesans'a geçiş evresinde Alman sanat camiasına katkısından ötürü günümüzde hala Alman sanat dünyasının kilometre taşlarından sayılır. Aynı zamanda Albrecht Dürer'in çağdaşı ve yakın arkadaşısıdır. Alman sanat tarihine birlikte önemli katkıları bulunmuştur. Altdorfer ayrıca Alman sanat tarihinin ilk manzara ressamlarından biri olarak anılmaktadır (Büttner, 2012: 71).

Altdorfer'in hayatına ilişkin fazla bilgi bulunamasa da resmi kayıtlardan elde edilen bilgiye göre 1525 yılında Almanya'nın Regensburg belediyesi tarafından şehrin en güzide sakini seçilmiştir. Bu şöhrete I. Maximilian sayesinde ulaşmıştır. Kayzer I. Maximilian bir sanat aşığı olarak Altdorfer'e birçok eser yaptırmıştır. Bu eserler Altdorfer'in ününü arttırmıştır. Altdorfer'in hizmetlerinden çok memnun kalan Kayzer I. Maximilian, Altdorfer'i 1528 yılının Eylül ayında belediye başkanı yapmak ister, ancak Altdorfer bu görevi kibarca reddeder (Hermann, 1997: 122). Reddetmesinin sebebi Bavyera Dükü IV. Wilhelm'in kendisinden istediği 'Die Alexanderschlacht' eserini çalışmaya başlamış olmasıdır. Belediye başkanlığını reddeden Altdorfer şehir mimarı olarak atanmasını ise reddetmez, çünkü bu görev ona 1529/30 yıllarında şehrin surlarını Türklerin saldırısına karşı sağlamlaştırma imkânı verecektir (Bushart, 2004: 50-51).

### 1.2. Tarihsel ve sosyo-kültürel ortam

Albrecht Altdorfer'in yaşadığı dönemde Avrupa'nın ve daha özelinde Almanya'nın nasıl bir süreç içerisinde olduğunu anlamak, sanatçının eserlerini anlamamızda önem taşımaktadır. On altıncı yüzyılın ortalarında Avrupa sınıf ve inanç savaşları içerisinde boğulmuş durumdadır. Katolikler Protestanlara, derebeyleri de çiftçilere karşı savaş açmıştır (Franz, 1963: 16-21). Birbirine düşmüş Avrupa bu esnada Osmanlı'nın güçleniyor ve genişliyor olduğunu göremeyecek kadar kördür. Osmanlı 1526 yılında Macaristan'ı işgal eder. Üç yıl sonra Sultan Süleyman Viyana'yı almak üzere yola çıkar. Avrupa emin adımlarla yaklaşan Osmanlı'yı "Osmanlılar" olarak değil "Türkler" olarak adlandırır. Türk Boyları Orta Asya'dan Avrupa'ya akın etmeye başladıktan sonra doğudan gelen her tehdit Avrupalı için 'Türk' kavramı ile eşdeğerdir. Evvelinde korku söylemlerinde şeytanı ihtiva eden her satır, artık Türk kelimesiyle yer değiştirmiştir. Bu dönemden sonra, yazılı kayıtlarda örneğin Almanların çocuklarını dizginlemeye çalışırken "uslu dur, yoksa seni Türkler alır götürür" dediklerine rastlanmıştır (Gürsoy, 2018: 82). Bir başka örnek ise yaklaşan Osmanlı ordusunun gelişini betimlerken "Türklerin cehennemden gelen ayak sesleri" söylenmesidir. Şeytanın Türk ile eşleştirilmesi hacı seferlerinden bu yana süre gelen bir adlandırma şekli olmuştur. Bilinçaltılarında hali hazırda zaten var olan bir korku unsurunun, yani şeytan kavramının yerine Türk ismi koyulmuştur. Resmi ve cismi olmayan ama ismi her zaman zihinlerde uçuşan bir canavar algısı yaratılmıştır (Meer, 2013: 9).

Bu algı 1453 yılında İstanbul'un fethiyle birlikte daha da perçinleşmiştir. Matbaanın Avrupa'da hız kazanması ve yazılı metinlerin yayılmasıyla birlikte, kulaktan kulağa yayılan haberler şimdi yazılı beyanlar olarak gözler önüne serilmiştir. Bu korku yayıcı, en eski ve tamamen korunmuş olarak mevcut olan eserlerden biri de "Türken-Kalender. Eyn Manung der Christenheit widder die Durcken" (Türk-Takvimi. Türklere karşı Hristiyanlığa bir uyarı) isimli eserdir (Mori, 1928). Eserin amacı ise Şubat 1455 tarihinde Osmanlılara karşı planlanan bir sefere bütün Alman prensliklerini teşvik etme.

On altıncı ve on yedinci yüzyılda Almanyan'ın Augsburg, Nürnberg, Regensburg ve Münih şehirleri Türk yayınları olarak bilinen "Turcica-Literatur" yazılarının yayılmasında önemli bir yer almışlardır. Yazılar "Türkenpredigten" (Türk vaazleri) ve "Türkenreden" (Türk konuşmaları) başlığı altında broşürler, bilgilendirme notları ve gazeteler şeklinde yaygınlaştırılmıştır. Bu vaazlar ve konuşmalar Türkleri=Osmanlıyı görsel ve yazılı olarak gaddar, kana susamış, despot ve şeytani olarak tasvir etmişlerdir. Türkleri çocukları ve kadınları öldüren, çocukları ikiye bölen veya çitlere saplayan katiller olarak tasvir ederken Hristiyan ikonografisiyle bu olayları resmetmişlerdir. Almanya'da çok yaygın olan bu ikonografi Fransa veya İspanya'dakiyle karşılaştırıldığında, Hıristiyanlık alt yapısı sebebiyle örtüşmektedir ve ortakdır (Meer, 2013: 14-18).

Osmanlı'nın 1456 yılında Belgrad'ı işgal etmeye çalışmasından sonra dönemin Papası III. Callistus "Türk Çanı" uygulamasını hayata geçirmiştir. Her gün öğlen vaktinde çanlar çalınır, haçlı seferleri ve Türk tehdidi hatıra getirilirdi. "Türk Savaşları" olarak adlandırılan 1593-1606 yılları arasındaki savaşta Bavyera Kilisesi "Türk Duası"nı gerçekleştirmeye başlamıştır (Kraussold, 1833).

## **2. Albrecht Altdorfer'in "İskender Muharebesi" isimli eseri**

### **2.1. Eserin içerdikleri**

Altdorfer tam da böylesine bir kaygı, korku ve terör atmosferinde bir sipariş alır. Tarih boyunca ressamların, heykeltıraşların, genel olarak sanatçıların siparişler alarak eser tamamladıkları olağan bir durum olmuştur. Siparişi veren kişi hazırlanacak eserin sponsorluğunu, finansörlüğünü üstlendiğinden resmedilecekler üzerinde de söz sahibi olmuştur. Sanat tarihi boyunca sanatçılar eserlerini ortaya koyabilmek için kaynağa ihtiyaç duyarlar, kaynağı sağlayanlar ise sanatçılardan taleplerde bulunurlar. Sanatçıyı zanaatkârdan ayıran nokta ise sanatçının asıl ifade etmek istediğini eserine gizleyebilmesidir. Sponsorunu görseliyle tatmin ederken, sanat okumasını yapabilenler için mesajlarla dolu olan eserler sanatı her zaman derinden etkilemiştir.

Albrecht Altdorfer de aldığı siparişi yerine getirirken benzer bir yol izlemiştir. İlk bakışta tam da IV. Wilhelm'in istediği gibi bir eser görünmektedir. Wilhelm'in makamını ne kadar hak ettiğini ve halkını koruyabilir durumda olduğunu kanıtlayan bir sahne sunulmuştur. Ancak sanatçı tabloya öylesine ince ayrıntılar gizlemiştir ki günümüzde bile hala sanat tarihçileri detayları analiz etmektedirler (AltePinakothek, t.y.).

IV. Wilhelm Altdorfer'den kendi şahsında Almanların Osmanlılara – yani Türklere – karşı galip geleceğini müjdeleyen bir eser istemiştir. Altdorfer hemen işe koyulur ve neredeyse iki sene sonra eser tamamlanır. Resimde ilk etapta gördüklerimiz şunlardır:

Ihlamur ağacından elde edilmiş tahtanın üzerine karma yağlı boya ile 158 x 120 cm büyüklüğünde bir tablo. Üzerinde İsa'dan önce 333 yılında gerçekleşmiş olan Issos Muharebesi resmedilmektedir. Yunan askeri büyük İskender, Persler ise III. Darius liderliğinde savaşmaktadır. Tabloyu üç bölümde incelemek mümkün. Birinci kısım ön ve orta bölüm, ikinci bölüm arka plan, üçüncü bölüm ise tablonun üst bölümündeki yazılı lahit. Birinci bölümü incelediğimizde ön planda Yunanlılarla Perslerin savaştığı görülmektedir. Yunanlılar beyaz-mavi savaş kıyafetleri giymişler, Persler ise kırmızı giysiler, şalvarlar ve bazıları sarıklıdırlar. Savaşçıların atları ihtişamlı bir biçimde süslüdür, silahları ise üstün kalitededir. Sağ altta kırmızı pelerinli sarı giyimli bir şövalye görünmektedir. Yerde düşmüş atlar ve askerler, birçok mızrak, flamalar ve askeri teçhizat resmedilmiştir. Tablonun tümü adeta bir hareket

halindedir. Ordular bir anaför, burgaç veya girdap şeklinde düzenlenmişlerdir. Orta solda üç atlı bir araba görmek mümkündür. Bu at arabası sanki boyut olarak daha büyük görünmektedir ve altın zırh giymiş bir insanı taşımaktadır. Orta bölümde de savaş sahneleri devam etmektedir. Tablonun sol tarafında bir dağ yükselmektedir. Dağın eteklerinde bir harabe üstünde ise bir kale resmedilmiştir. Harabenin solunda yayan savaştan kaçan askerler mevcuttur. Tablonun arka kısımlarına doğru Tarsus şehri görülüyor. Şehrin hemen arkasında ise su resmedilmiş ve tablonun ikinci bölümü olan arka plan bu noktada başlamaktadır.

Eserin arka planındaki renklendirme, tablonun diğer kısımlarına göre farklılık göstermektedir. Sağ tarafta güneş batmaktadır ve suda batan güneşin yansıması mevcuttur. Sol üst kısımda ise hilal şeklindeki ay bir bulutun ardından görülmektedir. Güneş ile ayın arasında kısmen aydınlık, kısmen ise karanlık bulutlarla kaplı bir gökyüzü resmedilmiştir. Gökyüzündeki bulutların şekli de yerdeki ordular gibi burgaç veya anaför şeklindedir. Yer ile gök dağlarla birbirinden ayırılmıştır. Dağlar ve orta bölümün arasından ufka kadar su uzanmaktadır. Suyun ortasında bir ada belirmiştir. Bu ada Kıbrıs'ı resmetmektedir. Dağların sağından bir nehir belirmiştir. Bu nehir delta şeklini almış ve yedi kola sahiptir. Resmedilmek istenilen nehir Nil nehridir. Dağlar da soldaki bulutlar da çok karanlıktır. Resme bakan kişi adeta olaya bir kuş bakışı perspektifiyle bakmaktadır (AltePinakothek, t.y.).

Resmin son kısmını oluşturan ve adeta göklerden gelen bir emir gibi resmin ortasına doğru inen levhada Latince şu sözler yazmaktadır: "*Büyük İskender, Perslerin 100000 askerini, 10000 atlısını öldürdükten ve 1000 atlıyı da annesi, eşi ve çocuklarıyla kaçarken esir ettikten sonra Darius'u mağlup etmiştir.*"

Levhanın üzerindeki yazıdan da anlaşıldığı üzere Albrecht Altdorfer Issos Muharebesini resmetmiştir. Ortadaki at arabası Darius'u taşımaktadır. Arabanın üzerinde bunu kanıtlayan yazılar vardır. Darius'un ismi okunabilmektedir. Hemen arkasında Büyük İskender Darius'u kovalamaktadır. Baştan aşağı altınlar içindedir.

Şehrin arkasında beliren ada, şeklinden de anlaşıldığı üzere, Kıbrıs'tır. Etrafını çevreleyen su Akdeniz'dir. Yedi kollu nehir daha önce de belirttiğimiz üzere Nil deltasıdır. Akabinde zorlukla seçilebilen topraklar da bu sebeple Mısır olmalıdır. Ufukta beliren su da bu mantıkla Kızıldeniz'dir.

Eserin oluşturulduğu tarihlerde Luther mahşerden bahsetmektedir. Altdorfer bu konuşmalardan haberdar olacak ki adeta bir mahşer senaryosu resmetmiştir. Davut peygamber Yunanlıların muharebede galip gelmesi dünyanın sonunu getireceğini söylemiştir. Resmedilen mahşer manzarasının altında bu inancın yattığını söylemek mümkündür.

Tabloya bakıldığında sanki tablo içerisinde kayboluyorsunuz hissi uyandırılıyor. Ana karakterler diğerlerinden daha büyük resmedilmiş olsalar bile bu hengâmede adeta yok oluyorlar. Sanatçı bunu yaparak tarihi olaydan ziyade mahşeri hisleri manzaraya, bulutlara ve renklere işlemiş olduğu söylenebilir. Altdorfer tabloda insanları bilinçli olarak küçülterek kibrin, gururlanmanın, böbürlenmenin nafiye olduğu hissini aktarmak istediği düşünülebilir.

Altdorfer askerleri giydirirken kıyafetlerini İsa'dan önce 333 yılına uygun olarak seçmemiştir. Bu tablodaki askerler Altdorfer'in çağdaşları olan askerler gibi giyinmişlerdir. Büyük İskender'in askerleri mavi-beyaz giydirilmiştir. Bu renkler IV. Wilhelm'in yaşadığı Bavyera bayrağının renkleridir. Persler

ise o dönemin Persleri gibi değil Altdorfer'in döneminde korkulan Osman-Türk askerleri gibi giydirilmişlerdir. Üzerlerinde sarık, kavuk ve şalvar resmedilmiştir.

Altdorfer doğudan doğan güneşi batırıp hilali yükselterek batının hükümdarlığını ilan etmek ister gibidir.

## 2.2. Eserin yorumlanması

Altdorfer her ne kadar IV. Wilhelm'in gönlünü eylemeye çalışsa da tablo aslında aşikâr ettiği için çok daha fazlasını barındırmaktadır. Altdorfer Wilhelm'in gönlünü okşayacak şekilde Baviera askerlerini Türk askerlerine karşı galip oluyormuş gibi resmetmiştir. Oysa tarih bize İskender'in Tarsus'ta değil çok sonraki bir tarihte Persleri alt ettiğini bildiriyor. Altdorfer bilinçli bir şekilde tarihi değiştiriyor. Değiştirilen tek şey tarih değildir. Yüzlerce yıl boyunca tablo çok yer değiştirmiş, çok yıpranmıştır. Günümüz sanat tarihçileri orijinalliyetini denetlerken ilginç bir keşifte bulunuyorlar. Röntgen cihazıyla taratıldığında tablo ortasındaki levhanın Latince yazılarının altında Albrecht Altdorfer'in gerçekten yazmış oldukları kısmen okunur hale geliyor. Altdorfer Almanca olarak 'göklerden gelen emir' gibi tablosunun ortasına sarkıttığı lahitte özetle "çok kibirlenme kralım, düşüşten önce kibir gelir, senden büyük Tanrı vardır" minvalinde bir metin yazmıştır. Bu yazının sertliğinden vazgeçmiş olacak ki levhanın üzerine kara tahta boyasıyla bir katman sürmüş ve üzerine sonradan latinceleştirilen yazının Almancasını yazmıştır (Bushart, 2004: 70).

Bushart'ın da eserinde ifade ettiği üzere, Altdorfer uyarıcı yazısından vazgeçmiş olsa da tablosuna bu uyarıyı yine de gizlemiştir. Tabloda, yüzyıllarca birçok sanat tarihçinin gözünden kaçan fakat sonra Münih'te eski Pinakothek uzmanlarınca açığa çıkartılan bir gizli kısım vardır. Kıbrıs adasının sağına denk gelecek şekilde Akdeniz'in ortalarında bir kayık görünmektedir. Kayığın içerisinde ışıklar içerisinde bir adam durur. Elinde bir meşale. Işık taşır. Işık taşıyan- Latincesi lux ferre – veya daha yaygın olarak bilinen ismiyle Lucifer meşalesini göğe doğru uzatıyor. Kayığı batmak üzere. Kibri yüzünden bindiği kayıkla birlikte batacak ve ışığı ebediyen sönecek olan melek. Altdorfer'in mesajı açık. Kelimelerle levhasında ifade etmekten çekindiğini resmediyor. Kibirlenme, sonun felaket olur (Bushart, 2004: 69-70).

Altdorfer Osmanlı'nın gücünün farkındadır. Alman krallarının, prenslerinin, düklerinin ise günlerini kendi zevk-ü sefalarınca geçirmeleri konusunda endişelidir. Sanatçı bir gün Osmanlı ordusunun Almanya'ya gelip Alman askerleriyle karşı karşıya geldiğinde, Almanların Osmanlı karşısında mağlup olacağını bilir. Uyarmaya çalışmasına rağmen mesajını okuyabilecek, yorumlayabilecek bir muhatabı yoktur.

Yıllar sonra Fransa Almanya'yı işgal ettiğinde tabloyu gerçek anlamda okuyabilen ilk kişilerden biri Napolyon oluyor. O da kibirse kibir, öleceksem de büyük ölürüm edasıyla bu eseri banyosuna astırıyor. Savaş sona erdiğinde tablo tekrar Almanya'ya geri getiriliyor ve günümüzde hala asılı olduğu yerde, Münih'te 'Alte Pinakothek' isimli müzede bulunmaktadır (AltePinakothek, t.y.).

## Sonuç

Altdorfer'in eseri tabloya bakacak olan insanların sahip olduğu önyargıları beslemektedir. Günümüz medya araçlarıyla yürütülen algı yönetimi, o dönemde de tablolarla yapılmaktaydı. Sarayı gelip gezecek insanlar tablonun önünde durup ön yargılarını daha da pekiştiriyorlardı. Kırmızı kıyafetler içerisinde, gaddar, zalim, sarıklı, şalvarlı, şeytani Türkler ve karşılarında gökyüzünün renklerine

bürünmüş, mavi-beyazlar içinde veya altınlara sarmalanmış ilahi varlıklar olarak Almanlar veya daha da özelinde Bayerahlılar.

Altdorfer Türk düşmanlığı propagandasını karşıdakine nasıl geçireceğini çok iyi biliyordu. Eseriyle bunu ününe ün katacak biçimde, çağdaşı olan ressamın arasında da tanınacak ve saygınlık kazanacak biçimde zirveye taşımış oldu. Ancak okuyabilen çok elit bir grup için 'Intention in der Intention' örtüsüyle gerçek düşüncelerini, gerçek inancını ve öz duygularını da yansıtabilmiştir.

Sonuç olarak ortaya çıkartılan ötekileştirici motif ve semboller genel tarihi ve kültürel çerçevede değerlendirildiğinde ksenolojik bir yapı içerisinde olduğu sonucuna varılmıştır.

### Kaynakça

- Bushart, M. (2004). *Sehen und Erkennen Albrecht Altdorfers religiöse Bilder*, Universitätsbibliothek Heidelberg: Deutscher Kunstverlag.
- Bushart, M. (2012). *Vom Diagramm zur Allegorie, Die sieben Todsünden bei Hieronymus Bosch und Albrecht Altdorfer*, Universitätsbibliothek Heidelberg: Deutscher Kunstverlag.
- Büttner, N. (2012). *Gut in kleinen Bildern, Albrecht Altdorfer als Landschaftsmaler*, Schriften von Nils Büttner, Heidelberg: Universitätsbibliothek.
- Çetinkaya, B. A. (2012). Batı'da Hz. Muhammed (S) Üzerinden İslamofobi'nin Yansımaları, İslamofobi'nin Felsefi Kökenleri, *İslamofobi Kolektif Bir Korkunun Anatomisi*, ed. Osman Alacahan, Betül Duman, Ankamat Matbaacılık, Ankara, 2012, ss. 117-152.
- Franz, G. (1963). *Zur Geschichte des Bauernkrieges*, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Kalın, İ. (2019). *İslâm ve Batı*. – 13. bs. – Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı, 238 s. ; 20 cm. – (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları ; 628 ; İSLAM Yayınları ; 31. Temel Kültür Dizisi ; 8).
- Kar, S., (2017). Felsefi Açıdan İslamofobi ve Eleştirisi, *ILTED*, Erzurum, sayı: 47, ss. 199-222.
- Kienlin, T., L. (2015). *Fremdheit – Perspektiven auf das Andere*. Bonn: Verlag Dr. Rudolf Balt GMBH.
- Kraussold, L. (1833). *Das Betbüchlein Lutheri*, Fürth: Schmid Verlag, Bayerische Staatsbibliothek.
- Meer, M. (2013). *Martin Luther zum Islam, Ein frühneuzeitlicher Beitrag zur Toleranzdiskussion der Gegenwart?*. Universität Bielefeld, Fakultät für Geschichtswissenschaft, Philosophie und Theologie, Abteilung Geschichte, Beitrag zum Studierendenwettbewerb 2013 des Bundesministerium des Innerern.
- Mori, G. (1928). *Der Turken-Kalender für das Jahr 1455*. Eine druckhistorische Studie von Gustav Mori. Kleiner Druck der Gutenberg-Gesellschaft; First Edition edition (1928).
- Reidel, H. (1997). *-Albrecht Altdorfer – Regensburger Ratsherr und Meister der Donauschule (ca. 1485-1538)*. In: Dietz, Karlheinz und Waldherr, Gerhard: Berühmte Regensburger. Lebensbilder aus zwei Jahrtausenden. Regensburg 1997, S. 120-125.
- Yüksel, G. (2018). *Martin Luther über die Türken. Ohne Feind und Angst keine Reformation*, 2018/04/09, Kronstädter Beiträge zur germanistischen Forschung, Band 18, Herausgegeben von Carmen Elisabeth Puchianu, Reihe Academica.
- Alte Pinakothek, (y.y.). *Albrecht Altdorfer*. Erişim adresi (16 Mayıs 2020): <https://www.sammlung.pinakothek.de/de/artist/albrecht-altdorfer>